

Tvoření z půdy

METODIKA PRO UČITELE

MŠ a 1. tř. ZŠ

2 x 45 min

exteriér i interiér

AUTOR: Ekodomov; Chaloupky, o. p. s.;
TEREZA - Svobodná hra, Učíme se venku

TÉMA: výtvarné tvoření z půdy

ZAŘAZENÍ DO RVP: vzdělávací oblast Člověk a jeho svět

CÍLE: Děti si prohloubí svoje smyslové poznávání
a vnímání půdy jako přírodního materiálu.

PROSTŘEDÍ: venku i vevnitř dle ročního období

PRAKTICKÉ TIPY:

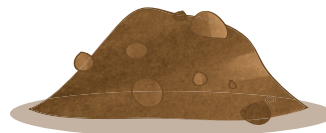
- Tento program *Tvoření z půdy* můžeme zařadit po tom, co si dětmi projdete program *Půdohraní*. Ukážeme jim tak půdu zase z jiné perspektivy. Program *Půdohraní s Půdním tvořením* propojuje úvodní aktivita - *Půdní vzpomínání*.
- V druhé půli programu je navrženo více aktivit a her, ze kterých můžeme vybírat na tento program. Ostatní můžeme zařadit do pravidelných bloků výtvarných, příp. tělesných aktivit a s dětmi je postupně zkoušet. Můžeme je však využít i jako jednotlivá stanoviště v rámci tematického dne, na kterých se budou děti střídat a vyzkoušejí si jich v menších skupinkách postupně několik, například vyhlásit *Den bláta*. Děti si ho užijí a maminky to přežijí, když je budeme dopředu varovat a vybaví k tomu děti.

SOUHRN AKTIVIT A PŘEHLED POMŮCEK:

- 1. Půdní vzpomínání** | 20 min | **pomůcky:** přírodniny
- 2. Půdní tvoření** (i s přestávkou) | 55 min | **pomůcky:** dle zvolených aktivit – viz jejich popis níže
- 3. Závěrečná galerie** | 15 min | **pomůcky:** žádné

1. Půdní vzpomínání | 20 min

POMŮCKY: přírodniny

Pokud jsme s dětmi bezprostředně před 1–2 dny prošli programem *Půdohraní* nebo jsme se s nimi v minulých dnech už věnovali půdě a jejímu poznávání, využijeme toto půdní vzpomínání. Jestliže Půdním tvořením téma půdy s dětmi teprve otvíráme, aktivitu, pokud ji nepojmeme jako evokativní, raději přeskočíme.

Vzpomínání na půdu, půdní říši slouží k připomenutí, co půdu tvoří, jaké má vlastnosti, co se v ní děje a kdo v ní žije, koho už děti znají.

Nejdříve si společně s dětmi nasbíráme přírodniny, pomocí nichž si zvířata nebo děje v půdě přiblížíme. Jinou variantou může být, že dětem již dříve nasbírané přírodniny nabídneme na hromádkách, ze kterých si je vyberou.

Potom si společně popovídáme o tom, koho potkali při návštěvě půdní říše, příp. kdo žije v půdě, co se v ní děje apod. Nyní si každé dítě, dvojice dětí nebo malá skupinka s naší pomocí vybere nějakého půdního živočicha. Mezi přírodninami si najdou vhodné kousky, pomocí nichž budou vytvářet zvuk vybraného živočicha. Před začátkem společného hraní je potřeba si ujasnit, jaký zvuk a jakým způsobem, kdo vyluzuje.

Příklady rolí:

- *Krtek jak dělá chodbičky* – děti o sebe třou tlusté klacky a funí
- *Žížala* – děti o sebe třou tenčí klacky a méně funí
- *Jak živočichové koušou potravu* – děti o sebe třou šišky
- *Jak rostou kořínky* – děti šustí listím
- *Začíná pršet* – děti přesypají čočku nebo hrách ve skleničce

Po rozdělení rolí a nástrojů si společně ukážeme, jak půdní říše, půda žije. Moderujeme ukázkou života průvodním slovem a postupně „spouštíme - startujeme“ jednotlivé živočichy - děti, aby se přidávali se svými zvuky. Nakonec vyluzují zvuky všechna zvířata - děti a nějakou krátkou dobu si společně poslechneme, jak tedy půdní říše žije.

2. Půdní tvoření | 55 min

POMŮCKY: viz popis jednotlivých aktivit

Nyní můžeme s dětmi pokračovat v dalším sblížení s půdou. Je tu nabídka rozličných tvořivých i pohybových aktivit, ze kterých můžeme sestavit další půdní dobrodružství. Pomůcky jsou uvedeny u každé aktivity.

Aktivity na výběr:

PŮDNÍ OBRAZY

POMŮCKY: klacíky nebo štětce pro každého, hlína a sklenice s vodou pro skupinku (4–5 dětí), papír pro každého

Každému dáme papír a štětec a do skupin 1–2 sklenice tekutého bláta (smíchaná voda a hlína) a můžeme kreslit. Můžeme dětem zadat nakreslit jednoduchý obrázek - květinu, strom, půdního obyvatele ap. dle jejich schopností. Příp. pokud děti raději vymalovávají, můžete si půdními barvami vybarvit nějaké ideálně půdní ;) omalovánky. Zkušení malíři si můžou v okolí najít „přírodní štětec“ z větvičky, klacíku a zkusit kreslit s ním.

Pokud se nám aktivita osvědčí, můžeme si z různých barev hlín (černozem, hnědozem, jílovité půdy, železité) vytvořit různě barevné odstíny hlíny ke kreslení.

(inspirace: *Svobodná hra – Blátohraní*)

PŮDNÍ MODELOVÁNÍ ANEB PROCVIČOVÁNÍ JEMNÉ MOTORIKY

POMŮCKY: hlína, voda, z nich vytvořené husté „těsto“ podobné keramické hlíně, nádoby na těsto pro menší skupiny

Společně s dětmi vytvoříme z hlíny a z vody do několika lavorů dostatek (dle počtu dětí) modelovacího těsta - hlíny. Potom si každé dítě vezme modelovací hlínu na své pracovní místo a následně dáváme všem nahlas pokyny, co z hlíny vyrobit. Můžete společně zkusit např.:

- tvorba koule – kroužení hlíny v rukou, ne o podložku. Dále je možné koule využít k házení v jedné ruce, přehazování ve dvojicích apod.
- tvorba kuliček (... a následné cvrkání s nimi do důlku)
- tvorba kostky, příp. tvorba hrací kostky (...následné hra s kostkami navzájem)
- uválení válečku
- tvorba placky, destičky (...a následné kreslení, psaní na vytvořenou hliněnou destičku klacíkem, obráceným štětcem apod.)

PŮDNÍ SOCHY

POMŮCKY: hlína, voda, z nich vytvořené husté „těsto“ podobné keramické hlíně, nádoby těsta pro menší skupiny

Rozdělíme děti do menších skupin, každé skupině dáme nádobu s hlínou. Potom už jen stačí začít tvořit. Můžeme dělat sochy na zemi nebo také ozdobit stromy na zahradě, v lese – např. obličejí. Bláto lépe drží na kmenech stromů s drsnější kůrou. Vymodelovanou sochu můžeme dotvořit přírodninami, přidat vousy, vlasy apod.

(inspirace: *Svobodná hra – Blátohraní*)

PŮDNÍ RAZÍTKOVÁNÍ

POMŮCKY: přírodniny, tužší bláto na zemi

Můžeme společně vyrobit větší a tvrdší plochu s blátem na tiskání a do ní pak obtiskovat, co najdete kolem na zemi (větvičky, listy, plody stromů apod.), prostě všechny půdní poklady, které na zemi nebo v zemi děti najdou.

Pokud jsme si při Půdním modelování s dětmi vyrobili hliněnou destičku, tak každé dítě může k obtiskování použít tuto destičku a nemusíme mít velké společné blátové plátno.

(inspirace: *Svobodná hra – Blátohraní*)

HÁZENÍ BLÁTOVÝCH KOULÍ NA TERČ

POMŮCKY: hlína, voda, terč nebo nějaký bod-cíl (kbelík apod.)

Pokud jsme si při Půdním modelování s dětmi vyrobili blátivé koule, můžeme s dětmi vyzkoušet hod koulí na terč, na nějaký cíl – např. trefovat se do stromů, do kbelíku, do čtverce na zemi vyznačeného provázkem, větvemi apod.

Ještě další inspirace...

- Na jaře nebo na podzim můžeme spojit další půdní hry se sázením semínek zeleniny, bylinek nebo stromů apod.
- Chcete si věnovat prozkoumáváním zvířecích stop, jistě využijete nápady zimní lekce – *Nové stopy*, které se dají snadno udělat i v blátě
- Další půdní hry naleznete v *Blátohraní* z webu [Svobodné hry](#)

3. Závěrečná galerie | 15 min

POMŮCKY: žádné

Pokud jsme čas půdního tvoření věnovali tvořivým výtvarným aktivitám nejen pohybovým, je záhodno celou akci zakončit galerijní prohlídkou děl, která vznikla. S dětmi můžeme udělat výstavu obrázků, soch apod., a společně si ji prohlédnout. Ve školce můžeme pozvat na vernisáž i rodiče, příp. je zavést do půdní galerie k prohlédnutí děl aspoň tehdy, když si vyzvedávají své ratolesti.

HAPPYSOIL.EU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Realizace projektu byla podpořena Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci Podpory vzdělávání v regionálním školství v roce 2018